

M A G Y A R M E R K U R

1789-dik esztendőben.

Róm. Csász. és Apost. Kir. Fels. különös engedelmevel.

Szombaton Sz. György - Havának 25 - dik Napján.

Elegyes hírek.

engyel ország. A' gyűlésben el-olvasztatott pro-
jektumban fel-vettetett, hogy a' száz ezer em-
berekbül álló sereg esztendőnként 48 millió
Lengyel forintokba fog kerülni, mely a' Né-
met forintnak negyedrésze; és a' régi 8 millió 790140
forintig való jövedelmeket abból el-vévén, a' szabad
Közönségnek 39 millió 741263 L. forintból álló fun-
dus kell fel-találnia, hogy az egész hadi sereget tá-
massza. Továbbá 910000 L. forintokra vagyón esz-
tendőként szüksége a' szabad Közönségnek, hogy a'
vett 10 millió L. forintoknak interessét le-fizethes-
sék úgy hogy új jövedelmek 41 millió 951263 L. fo-
rintok kívántatnak - meg; de ehez nintsen még szám-
olt a' hadi szerekért való költség. Brániki Vezér
tanácsolta a' rendeknek, hogy mind azokat az al-

kukat , mellyeket a' fegyver bé hordatására néve kötöttek , fel-bontsák , és inkább az országban készíttessék a' fegyvert Lengyel vasbul , hogy a' 6 millió Lengyel forintokat , mellyek azért idegenországba mennének , a' hazában meg-tarthassák. Ugyan az nap , Ápril 2án az ország' gyűlésében az a' jelentő irás olvastatott-el , mellyet a' K. Pruszfusz Ministerek a' Berlinbe érkezett Lengyel Követnek adtanak. Ebben ujjonnan erősíti barátságát a' Berlini udvar és a' többi között ezen pontomra vonfsza a' Lengyeleknek figyelmetefségét : hogy az Oroszoknak továbbá is engedjenek élés házokat tartani a' Közönségnek tartományjában , arra rendelt kommissáriusoknak vigyázások mellet , minden katona - őrizet nélkül. 5én jöve egy sebes izenet Lubomirszki Fejedelemtől Ukrániából a' hadi kommissióhoz , hogy egy tsoport gyűlevész nép egy földes Urat feleségével gyermekeivel és egynéhány tselédes személyekkel együtt meg-ölte és a' nélkül hogy a' házat fel-dúlta volna , ismét meg-szökött. A' hadi kommissió még az nap öszve-gyülekezett és négy Regimenteknek parantsolatot adott , hogy 4 a' gyúkkal oda el-menjen. Ezen négy Regimentek még-leg-számofsabbak , mivelhogy 200 emberből állanak , holott a' többieknél tsak 130 emberek számláltatnak. — Következendő napon , 6án arról a' tájékról hozta egy kurir a' második hirt , hogy egy öszve-tódult nép , némelly Görög Papoktul ösztönöztetvén , a' nemzeti-lovas-feregbbeli kapitányt , Pietronefszkit , éjtzakának idején véletlenül meg-támadta és meg-ölte. Ugyan onnét irt Csázki Gróf az ő fiának Varsóba , hogy az ő élete leg-nagyobb veszedelemben forogna. Ezen jelentésre a' iffju Gróf leg-ottan útnak indult , 150. nemzeti-lovasfokat magával el-vitt , és pedig 4 nagy szekereken , ugy hogy mindegyiken közel 40 emberek ül-
ülé-

tilének, mert ezen Uraknak még nintsenek lovaik, mivelhogy a' Pruszsufok, Szászok és Oroszok a' valamire való lovakat meg-vették. Ezekkel a 150 gyalog járó lovasokkal el-ment, hogy meg-mentse atyát. — Az a hír, hogy a Török Követ, a ki Lengyel-országba jövendő léfzen, és a' Konstantinápolyba menendő Lengyel Követ, ugyan egy időben a' határ-széleken öfve fognak találkozni, egymást köszönteni, és mindenik fegyveresekkel késértetvén folytatni útját rendelt helyére.

Gömör vármegyéből. E. m. f. hónapnak 7én Tsetneken tűz támadott, melly 5 házakat hamuvá égetett; ha a' patak akkori időben meg-nem áradott volna, a' láng az egész mező-várost meg-emészttette volna A' következő éjtszakán Rekenyében és Tornallján azon egy időben kegyetlenkedtek a' tűznek lángjai, Rekenyében, Tsetnekhez egy óra járó földön 16 házak égtenek-meg, és Tornallján a' helységnek nagyobb része.

Pétsről April. 4én. A' közel lévő Pétsvár helységében Vurmzerfélé 2 köz-emberek az ispotályban hátra maradtak. Az egyik immár meg-épült volt, de a' másikat még a' hideg lelte. Ha akarod, monda az egészséges a' beteghez, meg-mentlek nyavalyádtól, de mindenben a' mit mondok, szavamat kell fogadnod. A' beteg fogadja engedelmeségét. Holnap reggel, ugymond az orvos, a' borbélynak híre nélkül jöfzte velem a' mezőre. Ki-mennek, és egy fa megé leülnek az erdőben. A' beteget a' hideg lelte akkor, és a' tsalárd orvos a' betegnek fejére teríti a' köpönyegget, mint ha a' gyógyításhoz fogna, egynéhány szavakat mondat véle, azomban pedig alattomban elő-veszi a' sátor-szekértzt, és két halálos ütésekkkel főbe veri a' bóldogtalant. E' meg-ijjed, vízfő-fordúl, meg-

meg - fogja lábánál a' gonosz - tévőt, le-rántja, fogja a' baltát, és leg-ottan ketté hasítja a' gonosznak fejét. Ennekutánna tulajdon halálos sebeivel vízfsza - fut az ispotályba és a' dolognak folytát el - beszéli. Megtekéntik a' helyet, és nem tsak a' bóldogtalan gonosztévőnek holt testét találák - meg, hanem azon kívül egy veremre is akadának, melyet ez az előtte való napon a' fa alatt ásott vala, hogy pajtását abba takarja, a' kinek meg-ölése által annak 50 arannyait, és 2 zseb-órákat magáévá tenni reménylette vala. Ugyan abba a' verembe vetteték tehát, melyet pajtásának ásott vala, hogy bé-telleyesedjék ama köz példabeszéd: a' ki másnak vermet ás, maga esik bele. Egynehány napok múlva azután a' másik is meg-holt sebeiben, és így egyik a' másikat ölte-meg.

Uj *Gradiskában* fekvő Regimentnek két emberei el-lopták éjjel egy vég - helyi katonának 30 forintjait; ki-tudódván a' dolog, 300 embereknek veszfzőfeik között 10 szer fel-'salá kellett futniok, és a' jószág az egyik tolvajnak örökségéből pótoltatott; a' káplár pedig, a' ki vizsgáló kötelességben resten járt vala, 103 esztendőkre alább-szállított (degradáltatott). — Ó *Gradiskából* adatott jelentés szerént, a' Berbiri falakon kívül számos Törökök gyűlének-öszve egy hajónál, a' kik közzül a' feléjük igazgatott ágyú-lövések által 4en agyon lövettettek, a' többiek pedig a' várba vízfsza futamtattak. 2án megint kemény ágyúzás vólt, melly a' várnak külső sántzainak rontására vagon intézve. — Fő Hertzeg Ferdinand Regimentjének 2 batalljoni Zemlinből Márt. 13án el-indulván e. m. f. hónap 7án Uj-Gradiskára érkeztek, és onnét Zamborra Horváth országba mentek. A' 3dik batalljon is váratik az 2 elsők után. Vagy nagy vezedelem fenyegeti azon tájékat a' Törökök részéről, vagy pedig Bihatsnak ostromoltatására mu-

tat. — Uj-Gradiska körül 6 batalljon gyalogoknak és
 11 divízió lovasoknak táborot vernek; 10 batalljon
 gyalogok Okutsán tájékán az Ó Gradiskai úttól nem
 messze fognak táborozni, tsalhatatlanul, hogy miént
 Száva el - apad, Berbir ellen induljanak. A' Gra-
 diskai Regimentnek Adjutánsa nem régenten Matsko-
 vitz felé hajózáván, az ottani erdőbül emberi szavat
 halla, mire nézve meg - parantsolá embereinek, hogy
 oda hajózzanak; a' hol 2 lovaknak fejeiket és egy
 embernek kezeit a' vízből ki - állani látá; e' négy embe-
 rek által ki vonattatott és életben meg - tartatott. Az
 egészen meg - merevedett lovak a' helyből ki - nem moz-
 gathattak. — Mennyire lehefsen a' Törökök szavok-
 nak hitelt adni, e' következő példa mutatja: A'
 Török őrizet Derventben jelentette vólt, hogy a'
 Dubotsatznál el - fogott aszfszonyt leg - közelebb való
 apokban által - fogják küldeni, és a' kik el - rabolták
 meg - fognak büntettetni Nem sokára azután 500
 rintot kívántak váltságul az aszfszonyért, és mi-
 nekutánna egy kaplár, a' férjének atyafia az 500
 rintokra szert tett vólna, megint változtatják sza-
 vokat és 9 lovas Törökökkel kísért Zászló - tartó
 által kiáltatják, hogy pénzért nem akarnák az asz-
 fonyt oda adni, mivelhogy azon az árron ő nálok is
 el - adhatják; helyette 2 Török rabjaikat kívánák
 vászra. Ebben is telnék kívánságok, hogy ha a' ne-
 vezett Törökök - fel találhatók volnának, mivel hogy ezen
 részen meg - változtatják neveiket. Az egész dolog-
 ban leg kefervesebb az: hogy viselős az aszfszony és
 szülésnek idejéhez közzel vagyon. A' minapában
 a' bujdosó Török jobbágyok a' túlsó részről lovakat
 által Kobasnál, és minekutánna másod ízben
 mentek vólna, egy tsoport Török lovasóktul kö-
 fogattattak; fzerentséjére az egyik nagy nehezen
 meg-

meg-menekedett, de a' másik hátra kötött kezekkel egy Töröknek által adattatott, hogy Derventbe kísérje azt. Jól tudván a' bóldogtalan, hogy lassu kegyetlen halállal ott meg-kelletik halnia, hasznát vette a' jó szempillantásnak, és midőn a' Török a' pipáját gyújtván, nem igen vigyázott volna rája, hirtelen beléugrik az előtte folyó Ukrinába, a' mellyben könnyebben és hamarabb veszté életjét.

Mitrovitzon April. 2án költ levél azt a' hírt tüzafolja meg, hogy Szerviában számos Török hadi fereg gyülekeszik-öszve egy tsumóba, holott az ebben az országban találkozó seregek szerte-szélllyel nagyobb és apróbb csoportokban vagynak. A' leg-több Török nép Szerviából Oláh ország felé vonja magát. A' tiszti Urakhoz ment a' parantsolat, hogy a' télen látogatásokra jött feleségeiket vizsgálja - botosáfsák, mint-hogy a' Regimentek más dologgal fognak foglalatosskodni. Minden Regimenteknél ki - hirdettetett, hogy a' tisztek, midőn ki - kelnek az ellenség ellen és sorba állanak, a' kalap helyett kaskétát hordozzanak.

Bétsben ezen hónapnak 8-án a' fejér ökör nevű vendégfogadóba bé-tér egy ember, és magának és a' minden szempillantásban érkezendő felesége számára ugyan azon szobákat bérli - ki, a' mellyek közül a' középsőnek egy kerengő grádits felett különös ki-mecnetele vagyon. Hogy magát esméretlenné tegye, a' poszájára külömbféle flastrumokat ragasztott, és azt adta elő; hogy a' fel-fordult kotsijában sértetődött volna - meg annyira. El - méne annakutánna egy drága kövekkel kereskedőhez, M. * * * * és drága köveket kíván tőle a' felesége számára. A' kereskedő el-küldi véle egyik legénnyet a' vendég fogadóba. Meg-alkufzik véle az idegen, 3000 forintárra drága kövek eránt, és bé-mégyen azokkal a' mellette lévő

szo-

szobába olly színfogás alatt, hogy elébb megmutatja feleségének; de azomban az említett kerengő gráditson által el-tűnik. Tsak fokáig való várakozás után jut a' legénynek eszébe, hogy valami tsalárd-ság lehet a' dologban, bé-mégyen a' szobába 's akkor veszi észre, hogy meg-tsalattatott. A' mint véghez vitte a' dolgot, azt gondolhátna valaki, hogy a' ravasznak nyomát nem fognák fel-találni. De alig történt - meg a' dolog, midőn a' kereskedő fel-adta a' politzáynak, melly nyomába követte az álnok ravaszt és Budán tulajdon szállásában véletlenül el-fogta.

Britannia. Miólta az Uj Hollandiában le-telepedett gonosz-tévőknek híre érkezett, azolta parant-solatok adattattak, hogy oda megint az eféle halálra-ítéltek küldettefsenek. Koránt sem olyan áldott termékeny tartomány ez, a' mint az előtt le-irattatott; hanem valójában számkivetés földje. A' klíma olly változó, hogy 24 órák alatt a' thermometer 30 grá-dusnyit változik. Fergeteg, villámlás és égi hábo-ru gyakorta vagyon. A' föld szaporán termeszt, de az Europai plánták és magok meg-nem érednek. Nagy folyó vizekre még nem akadtak, patakokban nintsen fogatkozás. A' nyárnak közepén kevés fű találtatott, és 40 juhok közzül, mellyek el-botsátat-tak, tsak négyen vóltak életben, mikor a' hajók el-indultak volna. Az oda hozott 3 teheneket a' lako-sok meg-ölték. A' fának négy nevezetes nemei vagy-nak, mellyek 50 lábnyomni magasságra nevednek. Egy fát az uj lakosok nagyon meg-betsülnek, mivelhogy az eleségnek fogatkozásában táplálást ad. A' négy lábú állatokból kevesek találtattak. A' *kangura* akkora mint egyjuh, a' bőre mint a' nyúlé, és hátulsó lábai, mellye-ken közönségesen fel-emelkedve jár és szökik, fokkal hosszabbak az elsőknél. Egyébaránt vagynak kutyák és vad matskák; vad galambok, vad kátsák, fűrjök, hollók és némelly tarka madarak. A' halak, mellyek ottan talátnak, az Europaiakhoz koránt sem hason-lók. A' lakosoknak, a' kik igen képtelenek, mezé-telen járnak, és hoszfzu fa botokkal élnek fegyver helyében, nagyobbára halak az ő eledelek.

Pesten. Tegnap előtt eleséggel és lisztel meg-ra-kott két kajók, a' híd között való által mentekben szerentsétlenül a' hidnak neki mentek és 4 hajókat el-

szakadtak belőle, leg-kisebb kár-vallások nélkül. Ezen türethető kárt nagyobb szerentsétlenség követte. Mert a' hídon való járás félbe - szakasztott lévén, 11 személyek egy tsónakra ülének és Budára által evedzének. Midőn a' malmokhoz érkeztek volna, a' sebes víz a' malom kerékhez vitte őket, melly legottan el süllyesztette a' ladikot, a' benne lévő emberekkel együtt, a' kik közzül csak hárman fogattattak ki elevenen.

Az Erdély országi seregeknek hadi történeteik. A' mostan múlo hónapnak 8-án az ellenségek nagy számmal Rukurba érkeztek, hogy a' Törtsvári pászsfuson túl Válje Mujerinél (aszszonyok völgyénél) lévő őrállásra üthessenek. Azonnal két kompániák onnét hátra vonattattak egy igen alkalmatos ütközet-helyre, mellyet Binzfeld Májór választott vala e' végre, és csak 100 Székely-Húszárok maradtak a' völgyben, a' kik szüntelen való hátrálás közben a' többi sereghez tsalogafsák az ellenséget. 9-én reggel 7 órakor Válje Mujeribe érkezett az ellenség 5000-ek számával. A' Húszárok kemény lövöldözéssel fogadták, de a' parantsolat szerént mind úntalan hátráltak, Nyomokban követték őket a' Törökök, miglen 10 órakor a' többi sereghez jöttek volna, mellyre legottan el-kezdődött velek az ütközet. De a' mi seregünknek helyes állása, bátor szive, az ágyúkból való kemény lövöldözés és 2 svadron Székely 's színt annyi Toskána Húszároknak serény közibe vágások szaladásra indították az ellenséget, a' kit 3 órák alatt szüntelen kergették a' Húszárok. El-estek 253 Törökök és 86 lovaik. Négyen el-fogattattak. Egy Székely Húszárunk és 5 lovaink ölettettek meg. Tizenöt legények és 12 lovak meg-sebesítettek. — *Mayerfzhaim* Oberster az ő jelentésében dítséri *Binzfeld* Májornak jó rendeléseit. Jeles magok viseléssel meg-külömböztették magokat: *Jellentsits* Májór, a' Kápitány *Teleki* Gróf, *Bartsai*, *Benkő*, *Györffy* Fel-Hadnagyok és *Katayi* Al-Hadnagy a' Székely Húszárokból; *Gaidler* Kápitány a' Toskána Húszárok közzül; *Laibinger* Al-Hadnagy az Oláh vadászokból; végtére dítséretet érdemel az egész vitézkedő nép. Hogy ez méltán tulajdoníthatatik nékie, megmutatja a' dolognak szerentsés ki-menetele és az ellenségnek nagy vesztesége.